

5. mai 20025

Åpningsfilm, «Vi står ikke alene. Større. Sterkere. Sammen.»

Takk, gode venner!

Takk for at jeg ikke står her alene.

Takk for at jeg står her på vegne av 1 million medlemmer.

Vi er Større. Sterkere. Sammen.

Kamerater, kjære venner!

Velkommen til LO sin 36. ordinære kongress her i Folkets Hus i Oslo!

Velkommen til kongress i Landsorganisasjonen i Norge.

Velkommen til gjester fra inn- og utland.

Velkommen til media.

Og spesielt velkommen til kongressens hovedpersoner:

Dere som er delegater!

Velkommen også til alle dere som følger overføringene fra Folkets hus.

I løpet av disse dagene kongressen er samlet kan vi her i Norge feire 80 år med frihet.

Det er 80 år siden nazismen ble nedkjempet.

Det er 80 år siden freden kom til Norge.

Det er 80 år siden Norge ble et fritt land.

Det er 80 år siden demokratiet vant over fascismen, etter fem lange år under tysk okkupasjonsmakt.

2

Jeg vil åpne denne kongressen
med å ta dere med tilbake
til en bekmørk dag i vår historie.

Den 10. september 1941.
Hele LOs sekretariat blir denne dagen arrestert.

Det hersker ingen tvil:
LO og de fagorganiserte ble utpekt som den farligste motstanderen –
som måtte knuses.

Den 10. september 1941 avsier nazistene to dødsdommer.

Bilde 1 inn

LO-jurist Viggo Hansteen og klubbformann Rolf Wickstrøm dømmes til
døden – og henrettes.

Stilt opp foran tyske geværer synger de to «Ja, vi elsker dette landet»,
helt til skuddene faller – og sangen stilner. (Pause)

Viggo Hansteen og Rolf Wickstrøm ble fagbevegelsens første ofre i
Norges frihetskamp. (Pause)

Siden den dagen har LO stått opp for friheten.

Det har kostet vår bevegelse dyrt.

Friheten kostet liv. Likegyldighet kan koste oss friheten.

(Pause)

Derfor må vi aldri henfalle til likegyldighet.

Overfor dem som truer friheten i vår tid.

Det er vår plikt å kjempe for at Viggo Hansteen og Rolf Wickstrøm ikke
døde forgjeves.

Bilde 1 ut

Det gjør vi best ved å bekjempe fascismen – i alle dens former.

Det gjør vi best ved å støtte dem som kjemper for sin frihet

Det gjør vi best ved kompromissløst å støtte et fritt Ukraina.

Det gjør vi best ved å støtte et fritt Palestina. (Applaus)

3

Jeg vil at vi ved åpningen av denne kongressen sender en spesiell hilsen til våre ukrainske og palestinske fagforeningskamerater.

(Applaus)

Vi i fagbevegelsen kjenner igjen fascismen,
når vi ser den.

Nå rører den på seg igjen.

Putins regime har klare fascistiske trekk.

Vi ser et stadig mer autoritært Russland.

En Putin som for lengst har tatt strupetak på ytringsfriheten.

Det finnes fortsatt motkrefter i Russland, men de opererer i det stille.
De fleste som står opp mot Putin er enten fengslet,
flyktet til utlandet, eller drept.

Vi i fagbevegelsen kjenner igjen fascismen,
når vi ser den.

Ekstremhøyre i Israel viser fascistiske kjennetegn.

Eksempler på det er forslag om å deportere palestinere,
annektere palestinsk land og at de svekker rettsvesenet
for å forhindre domstolen i å overprøve egen regjering.

Det er lett å bli motløs i møte med Russlands angrepskrig i Ukraina
og den omfattende bombingene av sivile i Gaza.

Men vi – arbeiderbevegelsen – har aldri gitt opp håpet
og vi har aldri gitt opp å hjelpe!

4

For 85 år siden etablerte vi Norsk Folkehjelp.
Den gang handlet det om kampen mot fascismen i Spania.
Og om Finlands forsvar mot Sovjetunionens overfall.

I dag handler det om å stå opp for våre kamerater i Ukraina og Palestina.
For Ukraina og Palestina trenger all den hjelpen de kan få.

Det gjør meg derfor stolt,
når LO nå - med støtte fra regjeringen – overtar to store, viktige
bistandsprogrammer i nettopp Ukraina og Palestina.

Programmer som hittil USA og våre venner i amerikansk fagbevegelse
har støttet opp om. Og som sikter nettopp mot å styrke fagbevegelsen
og sivilsamfunn i de to landene.

Noe av det første Donald Trump gjorde etter å ha blitt innsatt som
president var å fryse all bistand.
Livsviktig bistandshjelp stoppet opp.
Flere hjelpeorganisasjoner har måttet stanse driften.

Trump's bistandsfrys er dramatisk
og er i ferd med å få brutale konsekvenser.

Selv om det ikke er mulig for oss i Norge
å dekke opp alt som går tapt,
må vi gjøre det vi kan.

Dette er «Solidaritet i en ny tid»,
som for øvrig også er tittelen
på den flotte boken dere alle har fått utdelt.

Boken starter med et sitat av Yngve Hågensen,
og som jeg synes oppsummerer godt
hva som er og skal være LOs rolle:

5

*«La oss vise at vi ikke er blitt for mette og sløve,
men at vi fortsatt kan gå ut og slåss for verdier vi tror på».*

Kamerater!

Verden vi lever i er blitt farligere.

Mer uforutsigbar og preges av vold og maktutøvelse.

Vi står nå i den mest alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig.

Med cyberangrep, hybride trusler, sabotasje og påvirkningsoperasjoner som den nye normalen.

Vi står overfor et uvanlig komplisert trusselbilde.

Vi står nå midt oppe i en handelskrig vi ikke har sett maken til siden før andre verdenskrig

Den kan komme til å ramme oss hardt.

Det er ingen tvil om at det er blodig alvor.

Det som gjelder i urolige tider som nå
er trygg styring og mer samarbeid
med nære venner og allierte.

For Norge er avhengig av samarbeid og en mer regelstyrt verden.

Vi som et lite land trenger - mer enn noen andre - internasjonale regler som vern mot stormaktenes spill.

Det er i vår interesse å slutte opp om FN og folkeretten, NATO og ikke minst EØS-avtalen.

Norge er ekstremt avhengig av at verden der ute fungerer.

Mesteparten av alt vi bruker i Norge er importert,

6

og mesteparten vi produserer eksporterer vi.

EØS-avtalen trykker norske arbeidsplasser og sikrer verdiskapingen –
Og er avgjørende for mange våre medlemmer.

Gode venner!

I LO har vi et slagord.
Større. Sterkere. Sammen.

Det er et slagord vi lever opp til.

LO er STØRRE en noen gang!
LO har nå totalt 1 026 701 medlemmer.
Og vi fortsetter å vokse.

I fjor økte vi med 20 tusen medlemmer.
Halvparten er unge arbeidstakere under 35 år.

LO er STERKERE.
Våre 23 forbund organiserer arbeidstakere i HELE arbeidslivet.
Både privat og offentlig sektor.
I nær sagt alle bransjer og yrker.

Størrelsen gir oss makt.
Men vi er bare sterkere
når vi står sammen.

Bilde 2 inn

Og SAMMEN sto vi til gagns i kampen for full sykelønn.
Verdens beste sykelønnsordning!

7

Sykelønnsordningen vår er så mye mer enn de fleste andre velferdsgoder vi har kjempet for.

Og det er jo derfor et samlet LO mobiliserer og står opp for sykelønnsordningen, hver gang noen prøver seg på å svekke ordningen.

Jeg vil nok en gang si tusen, tusen takk til alle dere tillitsvalgte og medlemmer, som har mobilisert for sykelønna denne gangen. Uten dere så hadde vi aldri lyktes.

Jeg var riktignok ikke ett sekund i tvil om at jeg hadde dere og LOs over en million medlemmer i ryggen.

Sykelønnstriden har vist at folk kan stole på LO.

Vi tok kampen – sammen!

Og vi vant kampen – sammen!

Bilde 2 ut

Våre medlemmer har opplevd tøffe tider de siste årene. Men gjennom gode lønnsoppgjør gjør vi i LO-familien vårt, for å sikre inntekten og tryggheten til folk. Gjør vårt for at folk skal få bedre råd.

I denne kongressperioden har vi sikret gode lønnsoppgjør. Solide lønnsoppgjør! Men ikke uten kamp.

For første gang siden krigen i et mellomoppgjør gikk tusenvis av våre medlemmer ut i konflikt.

Bilde 3

8

I 2023 sto kampen om å utjevne forskjeller, løfte hele laget og et ekstra løft til de som tjener aller minst.

Vi tok kampen – sammen!

Og vi vant kampen – Sammen!

Bilde 3 ut

Året etter, i 2024,
gikk Fellesforbundet og frontfaget foran
og sørget for et historisk godt oppgjør
som sikret økt kjøpekraft
med solid margin.

Årets lønnsoppgjør pågår fortsatt.
Ikke minst gjenstår lokale lønnsforhandlinger.
Men takket være frontfaget og høye sentrale tillegg,
så ligger vi også i år an til å levere et solid oppgjør.
Et oppgjør som sikrer at våre medlemmer får mer å rutte med.

Lønnsoppgjørene i perioden har demonstrert for alle
at vi evner å forene medlemmers interesser
og hensynet til fellesskapet.

Denne regelen gjelder ikke alle.
Eierne har tidvis tatt ut urimelige store utbytter.
Enkelte toppledere har forsynt seg grådig av andres verdiskaping.

Vårt krav er klart:
LOs medlemmer er med å skape verdiene,
da skal vi ha vår del av verdiskapingen.

Jeg har sagt det før, men sier det igjen:
Vi jobber ikke for at arbeidsgiverne skal legge all verdiskapingen i
madrassen, eller ta med seg pengene til Sveits.

Vi skal ha vår del av kaka. Så enkelt er det!

Gode venner!

Vi har mange viktige saker som skal behandles på vår kongress.
Det er ikke tvil om at pensjon er en av de viktigste.
Og en av de vanskeligste.

Pensjon vekker alltid stor debatt i våre rekker.
I en så stor organisasjon som vår må vi tåle debatt
om så viktig og omfattende spørsmål, som folks pensjoner.

LO jobber både for en forbedring av Folketrygden, tjenestepensjonene
og AFP.

Gjennom pensjonsforliket fikk vi forbedret minstepensjonene
og de uføre sine pensjoner.

Vi har også fått gjennomslag for en sliterordning i Folketrygden.

Vi fikk med oss regjeringen og sikret pensjon fra første krone.
Det var med på å styrke den obligatoriske tjenestepensjonen.
Men fortsatt er minstesatsen på bare to prosent,
og det gir en alt for dårlig pensjon.

Derfor krever vi at den obligatoriske tjenestepensjonen må opp
til minst fire prosent.

Den pensjonssaken som det knytter seg mest spenning til her på
kongressen er AFP.

Det er få - om noen andre saker - jeg har jobbet så mye med i min tid i
LOs ledelse, som nettopp AFP.

Og bare så det er sagt:
AFP er veldig bra.... for de som får AFP.

10

Men som mange av oss har vært opptatt av:
Dagens ordning har svakheter, som må løses.

Som må løses for å unngå at en betydelig del av arbeidstakerne går
glipp av dette viktige pensjonstillegget.

Mange som jobber i en AFP-bedrift i løpet av yrkeslivet,
vil nemlig aldri få AFP.

Det er dette som kongressen må løse.

Vi er da helt avhengig av at vi samler oss.
For historien har vist oss: Når vi står sammen, så får vi det til

Men så er det ikke bare opp til oss.
Vi trenger også et politisk flertall.

Staten tar i dag en tredel av regningen.

Og vi vet at flere partier angriper ordningen.

Ja, noen vil sågar fjerne den helt.

Derfor er det så viktig at vi tar debatten og jobber oss godt sammen på
kongressen.

Slik at vi kan komme frem til en løsning
for hvordan AFP kan se ut i framtida.

Gode venner!

For 100 år siden gikk vi inn i det de kalte «de glade 20-åra».
Det endte med historiens største økonomiske sammenbrudd,
masseløshet og et bekmørkt 30-tall i dyp krise.

Kjent som de harde trettiåra.

I dette tiåret – 100 år etter – er det klimaet og kloden vår som står på spill.

Hvis vi bruker 2020-årene feil, kan vi stå overfor et sammenbrudd ingen redningspakke kan reparere.

For LO handler dette arbeidet om to ting:

Å kutte utslipp – og å skape jobber.

Rettferdig omstilling, kaller vi det.

For oss betyr det:

At vanlige folk – våre folk – skal ha arbeid og inntekt gjennom de store endringene vi står i.

Ikke bare etterpå. Men hele veien.

Første mai besøkte jeg Kirkenes.

Et lokalsamfunn som har vært gjennom omstilling før.

Og som nå står midt i en ny.

Bilde 4 inn

I Kirkenes møtte jeg Alexa Våge.

For ti år siden mistet hun jobben

da hjørnesteinsbedriften, Sydvaranger Gruve, gikk konkurs.

Hun var én av nesten 400 som ble rammet.

Men Alexa og kollegaene ga aldri opp.

I dag er hun tillitsvalgt i nye Sydvaranger Gruve.

Og i dag er det lov å håpe.

Hvorfor?

Takket være innsatsen til tillitsvalgte som Alexa, politisk vilje lokalt og nasjonalt –

og en sterk vilje til omstilling – er det nå reelt håp om å få gruva i gang igjen.

Bilde 4 ut

12

Fordi Europas stålindustri trenger førsteklasses jernmalm for å bli grønn.

Fordi krigen i Ukraina har stengt tilgangen på ren malm fra Russland. Og fordi Finnmark har store forekomster av magnetitt – den Europa etterspør.

Dette kan gi Kirkenes mellom 400 og 500 arbeidsplasser.

Det er dette rettferdig omstilling betyr:

At vi tar klimaansvar – *uten* å etterlate folk uten jobb og framtid.

At vi skaper grønne løsninger *med* mennesker, ikke *på bekostning* av dem.

Men hvorfor sier folk nei – til noe vi alle vet må skje?

Hvorfor vokser motstanden – når klimapolitikken kommer nær folk?

Svaret er enkelt: Fordi den oppleves urettferdig og som en byrde for folk.

I Tyskland ser vi en stor høyre-radikalisering av politikken, som går til valg mot klima- og miljøpolitikk.

Ikke fordi folk ikke forstår alvoret men fordi politikken ikke er sosial nok.

Økende forskjeller er en stor utfordring for den grønne omstillingen. Det er en varselampe vi må ta alvorlig.

Kort sagt:

Hvis hele samfunnet skal gjennom det grønne skiftet, så må hele samfunnet være med på laget.

Ikke bare teknologene. Ikke bare direktørene.

Men også fagarbeideren, anleggsmaskinføreren, lærlingen – alle som skal gjøre jobben.

Kirkenes viser oss hvordan det kan gjøres.

Gode, venner!

Jeg startet med at vi under denne kongressen kan feire
at det er 80 år siden demokratiet i Norge vant over fascismen.
Samtidig som vi ser fascismen rører på seg rundt om.

I land etter land – fra Russland, Belarus og Ungarn, til Tyskland, USA, Frankrike
og Israel – er høyreekstreme og nyfascistiske krefter på fremmarsj.

Selv i verdens eldste demokrati, USA, ser vi rettstaten og folkestyret bli
utfordret.

Donald Trump truer sine nærmeste allierte – våre venner i Danmark –
med våpenmakt for å ta landområder.

Han truer med skyhøye tollmurer som kan kaste verden ut i ny uro.

Og som kan koste Norge dyrt.

Det vi er vitne til i USA er ikke bare ufornuft. Det er **kynisme satt i system**.

Et land der den tøyleløse **pengemakta** rår.

Der offentlig ansatte sendes på dør.

Der utsatte grupper trækkes ned.

Der friheten knebles.

Solidariteten uthules.

Likeverdet foraktes.

Den norske modellen sin rake motsetning.

Gode venner!

En ting som har gjort utrolig inntrykk på meg var da jeg marsjerte i år så på nyhetene
fra Washington DC.

14

Bildene som rullet over skjermen var fra en gate som jeg kjente så inderlig godt igjen.

16th Street – den berømte paradegata.

Gata som huser amerikansk LO.

Gata som min venn og kollega, Liz Schuler – bare måneder tidligere –

Bilde 5

hadde tatt med meg på en spasertur og stolt vist frem.

Men denne dagen i mars var den flotte paradegata forvandlet.

Innhyllet i støv og støy.

For byens veiarbeidere – våre fagforeningskamerater. Liz sine egne medlemmer – hadde fått ordre om å bryte opp asfalten.

De sto der med hakker og bor – og fjernet bokstavene.

Bilde 6

De store, gule ordene som var malt i protest mot Trumps politikk:

Black lives matter.

Med én ordre skulle gatene renses.

Som om urettferdigheten aldri hadde skjedd.

Som om historien kunne knuses med maskiner og makt.

Bilde 6 ut

Det var ikke bare asfalt de fjernet den dagen.

De prøvde å fjerne en hel bevegelse.

Et håp. En stemme

Trump's regime går til angrep på mangfold, likestilling, på ytringsfriheten, på rettsstaten, på fagforeninger, på bistand og på solidaritet.

Frihet. Solidaritet. Likeverd.

De verdiene vår organisasjon er bygget på – er nå truet.

Dette, kamerater, er det uhyggelige bakteppet, når vi samles til kongress.

Men det vi vet:

Det er folk som skaper trygghet.

Det er folk som bygger velferd.

Derfor er det også folk som må ha makten til å forme samfunnet.

15

Makt og rikdom må ikke samles hos noen få,
men fordeles rettferdig.

Det handler om at du skal ha en jobb å gå til, men også en stemme som blir hørt.

Derfor kjemper vi for mer enn bedre lønn og anstendige arbeidsvilkår.

Vi kjemper for maktbalanse.

For arbeidfolk sin innflytelse.

For folkemakten.

Som leder av Norges største fagorganisasjon, vet jeg hvilken kraft som ligger i
arbeidernes folkemakt.

Da Donald Trump vant valget, vant pengemakta.

Kamerater, la oss ikke være naive:

Heller ikke her i Norge er vi vaksinert mot pengemakta sin innflytelse.

Noen av landets aller rikeste fyller nå på med flere titalls millioner
kroner til høyrepartiene, for å sikre borgerlig valgseier.

De borgerlige pengeaksjonene ligger an til å samle inn over
ETTHUNDRE MILLIONER KRONER.

Jeg gjentar over ETTHUNDRE MIILLIONER KRONER.

Spørsmålet vi må stille oss:

Hvorfor ønsker noen av landets aller rikeste å sprøyte inn over
100 millioner kroner, for å bidra til at erg Sylvi Listhaug og Erna Solberg
skal vinne valg?

Det korte svaret er:

De ønsker seg MER, ved å bidra MINDRE.

Denne utviklingen representerer en ny og bekymringsfull trend i
Norge.

Vi ser et mer koordinert trykk enn tidligere, og dette understreker
hvordan økonomisk makt kan føre til økt politisk makt.

16

Det tegnes et bilde av et Norge i krise.

Et Norge det er umulig å skape noe i,
og der vi omtrent bare kan slukke lyset dersom ikke velgerne stemmer
fram en reddende engel fra høyresiden.

Det er arbeiderbevegelsen som representerer motmakten til dette.

Det er vi som står opp for et demokratisk samfunn med små forskjeller.

Et samfunn der arbeidsfolk har sin rettmessige makt og innflytelse.

Jeg registrerer for øvrig at høyrepartienes rike sponsorer her i Norge
er noen av de samme personene som hyller Donald Trump.

En av Norges aller rikeste Stein Erik Hagen
er kanskje den som har gått lengst i sin hyllest,

Bilde 7 inn

da han uttalte at «Trump kan bli meget bra».

Hagen går også lengst i å bla opp millioner til høyresiden.
14 millioner kroner.

Aller mest får Fremskrittspartiet og Sylvi Listhaug.

Hagen er kanskje inspirert av det amerikanske radarparet
Donald Trump og Elon Musk?

Bilde 7 ut

Og at det i Norge nå skal bli Stein Erik Hagen og Sylvi Listhaug!

Dette er en «nobrainer»!

Millionene sitter løst av helt åpenbare grunner.

Hagen ser på dette som en god investering.

Sylvi Listhaug vil jo gi ham flerfoldige ganger dette beløpet tilbake.

Hagen legger ikke engang skjul på at han med Sylvi Listhaug i regjering
forventer store skattekutt til de aller rikeste.

Så kamerater!

Det er ikke bare ute i verden sterke motkrefter
skaper problemer for oss nå.

Vi har også sterke motkrefter her hjemme,
som vi må hankses med.

Det skal vi gjøre ved å hegne om en samfunnsmodell
som sikrer rettferdig fordeling.

Som er skapt for at folk kan leve trygge, gode liv.
Som er skapt for arbeid til alle.

Vi kaller det den norske modellen.
Det er en modell for å bake kaka større – sammen.
Og dele den rettferdig etterpå.
I fellesskap.

LO har over en million medlemmer. Når de bruker stemmeretten sin,
vinner vi valg.
Nå må vi sammen sørge for å mobilisere helt til fram til valgdagen.

Mobilisere for et rødgrønt flertall på Stortinget, og en ny Arbeiderparti-
ledet regjering.

Vi må våkne. Vi må reise oss. Vi må kjempe!

Vi må vise at det er mulig å stå sammen, selv i en verden som dras fra
hverandre.

For det finnes en makt sterkere enn penger, sterkere enn våpen,
sterkere enn frykt. Det er folkemakta.

Det er vår makt. Og den skal vi bruke – i år, på valgdagen i september,
og hver dag etter det.

Mye står på spill, men denne kampen skal vi vinne!

Avslutning

Kamerater!

Kongressen er det virkelige LO.
Fra alle landets kanter og fra alle LOs forbund.

Her viser vi Norge vår samlende enighet,
og vår skapende uenighet.
Her meisler vi ut vårt budskap,
om hva vi er, hva vi tror på, hva vi vil og hva vi kan.

Vi skal velge et nytt lederskap, som skal fronte LO i en urolig tid.
De fortjener all støtte fra en kongress med vilje til å gjøre vedtak
som er tuftet på fagbevegelsens idegrunnlag.

Men også med vilje til nytenkning, samarbeid og kompromiss.
La oss ønske hverandre lykke til!

Velkommen til kongress!
Og med det erklærer jeg herved LOs 36. ordinære kongress for åpnet.
